

**DIO TRANŠKRIPTA SA 18. SJEDNICE SKUPŠTINE ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA ODRŽANE 07.02.2020. GODINE U KOJEM JE SADRŽANA RASPRAVA PO 1. TAČCI DNEVNOG REDA "NACRT ZAKONA O PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU"**

**ZASTUPNICA SANJA RENIĆ**

Ja se zahvaljujem ministru što je napravio uvod. Ja ću sad ići redom, ovaj, pa nije ... nema puno, o neke ... neka pitanja koja su mi se pojavila u glavi dok sam čitala ovo. Znači, pod prva ... prva primjedba ili pitanje ili sugestija u ovom slučaju je u članu 3. uskladiti definicije u pojmovniku pod a i a ... a, e, ... a, e ... aj i ak pošto nisu usklađeni u definiranju razvojnog programa aj sa članom 25., a ak sa članom 26. u članu 51. koji se odnosi na direktora, stav 4. na ... u kojem se bro... nabraja koje sve treba da ima karakteristike odnosno šta treba da ispunjava. Postavljam pitanje na temelju čega su birani pobrojani profili koji se traže odnosno koji su kriteriji trebali biti ispunjeni za poziciju direktora odnosno da bi se to našlo u toj tački 4, a u članu 51. tačka 5. na temelju čega se dokazuje izvrsnost u praksi ako se odgajatelji ne prate od strane Pedagoškog zavoda i koji ih, takođe, ne ocjenjuje? Znači, pitanje je ko ih prati, ko ih ocjenjuje i ko izdaje tu potvrdu o njihovoj izvrsnosti? Pod 3, je jedno pitanje koje se samo postavilo kad se ovo sve pročita jeste zašto u Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju nema ... ne spominju se igraonice, igraone, koje se otvaraju na svakom čošku u svim općinama i pri općinama i ono što mene zanima jeste zašto se one ne stave pod nadležnost Ministarstva kako bi se osigurao kvalitetan rad, boravak i ... i ... i kvalitetan kadar u tim, ne znam kako ću ih nazvati, objektima u kojima po nezvaničnim informacijama koji imam djeca provode i do 10 sati? Znači, ovo Ministarstvo bi trebalo da te igraonice nekako stavi pod svoj ... pod svoju nadležnost. Pod 4, to je ovo što je maloprije ministar spomenuo, a to je uključivanje predškolske djece odnosno program obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja. Sa terena se mnogo učitelja javilo i imam ... i izražavaju svoje negodovanje zbog uključivanja predškolske djece sa školskom odnosno ovo što se zove kombinovana odjeljenja, jer postavlja se pitanje kako se mogu miješati predškolska djeca i školska djeca kad su im programi obrazovanja različiti i onda dolazi do velikih problema. Znači, kako se može realizovati kvalitetno odgojno-obrazovni rad u kombinovanom od ... odjeljenju uz dodatak predškolaca kada se zna da se različite metodologije rada ove dvije kateg ... ove dvije kategorije djece? I zbog toga predlažem dopunu člana 24. da se program može realizirati samo ako postoje prostorni i kadrovski uvjeti za to. Jeste me čuli? Znači, dopuna člana 24. Ono što podržavamo jeste mišljenje Sekretarijata za zakonodavstvo da se provedu konsultacije na vertikalnom nivou, jer vidimo ovdje da je bilo problema oko člana 63. i 65. u odgovorima Ministarstva za rad i Ministarstvima za zdravstvo. Znači, u principu podržavamo zaključak odnosno mišljenje Sekretarijata za zakonodavstvo da se provedu konsultacije i na vertikalnom nivou uz učešće zainteresirane javnosti s ciljem razrješenja odnosno unapređenja sistematskog rješenja spornih pitanja. Hvala.

**PREDSJEDAVALJUĆI SKUPŠTINE**

Dobro, zahvaljujem. Dajem riječ zastupnici Meldini Ugarak.

**ZASTUPNICA MELDINA UGARAK**

Obzirom da sam član Komisije za nauku, obrazovanje i sport, želim samo da kažem sljedeće. Današnji Zakon je svakako u vidu Nacrta, mislim da će biti i javna rasprava, da će doći do prijedloga, onda ako do tada se ne dese neke izmjene ovaj sad postojeći prijedlog, po mom mišljenju, je stvarno dobar. Želim da čestitam resornom ministru, ljudima koji su pomogli da dođe do ovog da danas razmatramo ovaj akt, a ponajviše zato što smo došli u fazu da će

zakonski se obezbijediti, ustvari zaobiće se diskriminacija djece sa poteškoćama i to mi je pravo drago, jer u većini slučajeva oni roditelji koji dolaze nama na neki vid podrške mimo onoga što im svakodnevno pružamo imaju ogromne probleme prijema djece u gradske i privatne vrtiće iz više razloga. Jedan je, pa hajmo reći, i ovaj Zakon, jer evo sad ovaj Zakon će osigurati da će se morati ta djeca primiti bez obzira na sve ostalo. Ono što želim da se osvrnem, želim da se osvrnem na par članova postojećeg Nacrta. Član 12, voljela bih kad bi resorno Ministarstvo uzelo u razmatranje da što se tiče javne predškolske ustanove i njenog osnivača, ovdje je stavljeno gradsko, općinsko vijeće u skladu sa načelni ... načelima, standardima i normativima utvrđene ovim Zakonom i ostalim uslovima i kriterijima, utvrđenim propisima u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja. Drugi članovi već predviđaju da može osnivač biti domaće i strane fizičko lice. Ja mislim da pri osnivanju treba da stoji negdje i kanton. Pored općina i gradova da može i kantonalna ustanova ako ispunjava uslove, normative, da može biti osnivač iste ove institucije. Tako i član 13. također stav 2. ukoliko je osnivač predškolske ustanove grad i općina, akt o osnivanju donosi gradsko i općinsko vijeće. Ovdje bih ja dodala ukoliko je osnivač kanton predškolske ustanove o ... akt o osnivanju donosi Skupština Zeničko-dobojskog kantona. Mislim da nije nemoguće uvrstiti. Član 21., izrada godišnjih planova i programa za predškolske ustanove. Ja mislim da je generalno u Ministarstvu obrazovanja haotično stanje, jer zaista ima mnogo posla i uzimajući u obzir da Pedagoški zavod, pa hajmo reći, stvarno se trudi, ali imaju dosta u nekim oblastima poteškoća baš zbog tog deficitarnog kadra koji radi kao savjetodavno tijelo uzimajući u obzir, evo ne znam da li je došlo do izmjene, ali ima jednog edukatora, rehabilitatora da rješava sve probleme što se tiče rehabilitacije ili prilagođenog nastavnog plana i programa. Ja znam da imaju dosta napora kroz seminare, edukacije itd., ali mislim da izrada godišnjeg programa rada izrađuje se na osnovu jedinstvene metodologije koju donosi Pedagoški zavod. Možda ne bi bilo loše staviti uz saradnju i staviti, da li je to Specijalna škola ili možda ne Zakonom predviditi, ali možda neki podzakonski akt pa da uvrstite i našu ustanovu jer mi imamo slučaj da imamo kroz protokole o saradnji sa redovnim obrazovnim sistemom, konkretno sa osnovnim školama, gdje pomažemo učiteljicama i nastavnicima pri izradi individualnog nastavnog plana i programa. Mislim da nas trebate početi ozbiljno shvatati kao podršku jer zaista možemo vam mnogo pomoći u određenim stvarima kad se tiče ove populacije. Član 24., kaže stav 2. u slučajevima gdje nije moguća realizacija u predškolskim ustanovama program se može realizirati u osnovnim školama za koje se utvrdi da ispunjavaju uvjete propisane Zakonom. U prošloj godini Centar za rani rast i razvoj je dao uslugu oko hiljadu djece. To nije mal' broj. Impozantan broj. Ta djeca poslije naših terapija, tretmana, podrške idu u redovan obrazovni sistem. Mislim da vi ste, ne znam da li ste imali priliku, vidjeli ste da mi itekako imamo adekvatne prostorije i stavljamo se na raspolaganje, samim time da možda Centar za rani rast i razvoj se uvrsti u ovu priču, gdje bi mogli dati na ustupanje, jer ova djeca koja provedu s nama od svoje, hajmo reći, ne znam, od 0 do 6 godina, mislim da itekako ih dobro poznajemo i mogli bi doprinjeti Pedagoškom zavodu u stvaranju planova, jer evo ovdje je i predviđeno da 3 mjeseca prije realizacije razvojnog programa treba da se uradi evidencija, a mi kao ustanova možemo itekako doprinjeti adekvatnim i provjerenim informacijama. Član 30., obaveze Ministarstva, ono što je evidentno jeste da Ministarstvo obrazovanja, nemojte se sad naći uvrijeđeni, s vremena na vrijeme na konto djece s poteškoćama koji idu u redovni obrazovni sistem povlače odrađ ... određena sredstva. S vremena na vrijeme za neke određene po ... da, da ... ovaj, bilo je neko pomagalo u pitanju, a sad nije ni bitno hajde. Ja želim da kažem sljedeće, obaveze Ministarstva kad se tiče ove populacije konkretno, jer u više navrata mi je rečeno ova djeca sa poteškoćama su socijalna ... pripadaju socijalnoj kategoriji. Ja mislim da oni ne pripadaju socijalnoj kategoriji. Oni pripadaju evo kao što već Zakon će predvidjeti i Ministarstvo obrazovanja i Ministarstvo socijalne politike, samim time možda ne bi bilo loše da u startu već i kažete Ministarstvu za socijalnu politiku u kom domenu vam

mogu biti podrška, pa da možda i ne ugradite u Zakon, pa da pođemo raditi na tom tripartitnom pristupu ovoj populaciji. Samo sugestije. Hvala vam puno.

## **PREDSJEDAVALJUĆI SKUPŠTINE**

Dobro, zahvaljujem. Dajem riječ zastupnici Maida Tanović.

### **ZASTUPNICA MAIDA TANOVIĆ**

Zahvaljujem predsjedavajući. Pozdravljam još jednom sve prisutne. Mislim da je ovo prvi zakon u formi nacrtu koji smo dobili u ovom sazivu Skupštine. Zaista čestitam Ministarstvu što se potrudilo da ispoštuje, ovaj, sve procedure prilikom donošenja jednog zakona onako kako treba da bude. A što se tiče ovog Nacrta Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, ja imam zaista, ovaj, dosta pitanja, pa se eto, nadam se da ćete se potruditi ispratiti sve i, ovaj, da ću dobiti odgovore na svoja postavljena pitanja. Dakle, član 16. statusne promjene i prestanak rada, stav 3. U slučaju preta ... prestanka rada predškolske ustanove osnivač je dužan da u skladu sa svojim mogućnostima djeci upisanu ... upisanoj u tu predškolsku ustanovu omogući nastavak započetog predškolskog odgoja i obrazovanja u drugoj predškolskoj ustanovi. Po meni, ovaj, mislim i po struci ... sa ljudima s kojima sam se konsultovala ovo je nerealan teret koji se stavlja osnivaču odnosno osnivaču te javne ustanove obzirom da ovaj sektor ima javne ustanove i privatne ustanove, tako da, ovaj, privatna ustanova u jednom gradu u kojem ne postoji druga alternativna ustanova je opterećena samim tim ovim članom. Nadam se da ćete uzeti ovo u obzir. Dakle, ovo je nerealan teret za osnivače vrtića pogotovo za privatne vrtiće, jer mislim da javni vrtići ne mogu ... nemamo dovoljno kapaciteta samim time, ovaj, moraju se osnovati privatni vrtići. Osnivači su ... osnivač snosi, dakle, teret ovog ako se ovo ovako usnoji ... usvoji. Postoje neka druga rješenja da se roditelji na vrijeme obavijeste u nekom određenom periodu, ovaj, o zatvaranju vrtića itd., da se iznađu zajedno sa njima neke alternativne mogućnosti. Međutim da se to stavlja samom osnivaču na teret nije, po meni, dobro. Član 32., obaveze predškolskih ustanova o reali ... u realizaciji programa obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja. Dakle, pod a, osigura prostorne uvjete za realizaciju programa u svojoj ustanovi ukoliko to nije moguće u prostorijama školskih objekata i prostorijama ... i u prostorijama lokalne zajednice. Ukoliko ustanova ima popunjen kapacitet i ne može imati, ovaj, prostor za program obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja, ne znam da li se od nje ovim članom očekuje da ona zakupljuje druge prostore ili da, ovaj, ako za to nisu predviđena sredstva Ministarstva obrazovanja ili postoje škole odnosno mjesne zajednice koje zaista besplatno ustupaju taj svoj prostor, ali to je uvijek na dobrovoljnoj osnovi i uvijek se može desiti da se to ne ... nerealizuje. Dakle, šta u tom slučaju može doći ukoliko se ne odobri besplatno korištenje odnosno šta osnivač predškolske ustanove može u tom slučaju poduzeti? I to je dakle nejasno ovim članom. Član 35., profil i stručna sprema odgojno-obrazovnih radnika. Posao stručnog saradnika mogu obavljati pod 4., stav 4., posao stručnog saradnika mogu obavljati pedagog, psiholog, ... pedagog, psiholog, socijalni pedagog, kao i ... pa dalje se nastavlja, na kraju kaže kao i odgovarajućem položenom stručnim ispitom. Postoji dosta, dakle, pripravnika koji su radili pripravnički staž, a onda su zadržani na radnom mjestu nakon isteka pripravničkog i čekaju po godinu dana od Ministarstva za nauku, kulturu i sport za polaganje stručnog ispita. U tom slučaju ne bi mogli zadržati radno mjesto, a dalje u članu 38. se već pobija ova odredba da treba imati stručni ispit, pa su članovi 35. i 38. nekako kontradiktorni po pitanju stručnog ispita. Eto da se ukoliko može razjasni to. Ljekarski i sistematski pregled radnika do sada su u praksi finansirale samo sanitarne, ovaj, a sada po ovom članu, po meni, trebala finansirati i sistematske preglede radnika. Je li to tačno i je li to opet novi teret za osnivača? Zapošljavanje u predškolskoj ustanovi, zašto privatni vrtići moraju raspisivati javni konkurs za zapošljavanje? Eto to mi je, ovaj, obzirom jesu li oni ... ulaze u domen javnih ustanova itd.?

Po meni ... meni to nije logično, ovaj. Da li to može biti ... ići putem nekih njihovih privatnih stranica i portala ili mora baš biti, ovaj, oglas u javnim glasilima koji košta otprilike znate i sami 400 i nešto maraka, tako da ... da li je to ... Predsjedavajući ...

## **PREDSJEDAVALJUĆI SKUPŠTINE**

Molim vas.

### **ZASTUPNICA MAIDA TANOVIĆ**

... upravni odbor, obaveza raspisivanja javnog konkursa za izbor članova upravnog odbora je isto tako, ovaj, finansijski trošak, ali članovi se biraju demokratski valjda iz reda zaposlenika i roditelja na redovnim sastancima gdje je sve transparentno, ali eto tako stoji u Nacrtu. Direktor, stav 2. i 3. su kontradiktorni. U stavu 2. direktora imenuje upravni odbor, a u stavu 3. direktora imenuje osnivač ili sam ja to nešto pogrešno ... utvrđuje osnivač. Ako se želi razdvojiti način imenovanja u privatnoj i javnoj ustanovi, onda treba u stav 2. po meni staviti riječ "javne" ispred "predškolske ustanove". I tako, interesantno zaista evo jedna situacija da za direktora ne treba javni konkurs, što je uredu, ne znam a za upravni odbor i radnike kao treba. Tako sam ja shvatila. Možda sam i pogrešno shvatila, ali eto vi ćete me, ovaj, ispraviti. Dakle, ovdje smo isto tako zbog nedostatka traž ... da se direktor u javnoj i privatnoj predškolskoj ustanovi može biti samo prof ... profesor odnosno, ja se izvinjavam, da, profesor predškolskog odgoja sa VSS. Jesam li to dobro shvatila? Sa men ... sa dodatnim menadžerskim kompetencijama. Ovaj, ne znam zašto se u sk ... zašto se to, ovaj, tako ... to isto kao pravdate se usklađivanjem sa okvirnim zakonom, ali isto tako ne može biti menadžer sa VSS nivoom obrazovanja nekog društvenog smjera koji bi imao, dakle, isto tako kompetencije iz predškolskog. Dakle, ne može. Ali to niste uvažili jer tako ne stoji u okvirnom zakonu. Ne znam zašto su stavili da može biti direktor i nastavnik ... nastavnik predškolskog odgoja ako je onda u okvirnom stoji samo profesor. To mi nije jasno. Ovamo može biti, kod nas može biti nastavnik, a u okvirnom stoji da treba biti profesor predškolskog odgoja iako u okvirnom zakonu dakle mora biti VSS profesor predškolskog odgoja i onda mislim da to malo, onaj, ide na ruku potencijalnim kandidatima u javnom sektoru. Međutim, u privatnom sektoru ako su u dosadašnjoj praksi, ovaj, vrtiće vodili menadžeri i jako uspješno vodili menadžeri, zašto ne bi im se dopustila mogućnost da se edukuju isto tako i u ovoj drugoj oblasti. Sredstva koja osigurava osnivač, profesionalno, član 59. profesionalno usavršavanje u svim kantonima obaveza je Ministarstva odnosno Pedagoškog zavoda, a samo dijelom predškolskih ustanova kroz ogledne aktivnosti ustanove. U Sarajevu čak organizuju prekvalifikaciju, ovaj, profesora razredne nastave u profesore predškolskog odgoja da bi dobili radnu snagu i pomirili deficit odnosno suficit kadrova ili zaposlili veliki broj učitelja koji se danas nalaze bez posla, a potrebe za odgajateljima su velike. Jako jednostavno rješenje. Član 67., osnivač koji zatvara vrtić mora smjestiti djecu negdje drugo ili će dobiti kaznu. Dakle, temelji se na osnovu one prve primjedbe koju sam rekla, ovaj, da to je nerealan teret za osnivača. Isto tako, član 71., zatečeno stanje, odgajatelji koji su danom stupanja na snagu ovog zakona zatečeni u radnom odnosu u predškolskoj ustanovi nemaju potrebnu stručnu spremu iz člana 35. tačka stav 2. ovog Zakona mogu nastaviti obavljanje poslova odgajatelja ali su obavezni u roku 4 godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona steći propisanu stručnu spremu. I stav 2., izuzetno od prethodnog stava nastavnici predškolskog odgoja i obrazovanja i nastavnici razredne nastave koji imaju više od 20 godina staža u predškolskoj ustanovi mogu ostati u odgojno-obrazovnom procesu do odlaska u penziju. Po meni ovo je član gdje je urađena možda i svojevrsna diskriminacija između zatečenih odgajatelja i drugih radnika vrtića. Dakle, samo se odgajateljima ostavlja pravo na prelazni period usklađivanje situacije, odnosno sticanja stručne spre ... stručne spreme koja je u skladu sa Zakonom. Izostavljeni su drugi radnici i direktori kroz ... koji sa preko možda 10 i 15

godina iskustva na tim pozicijama imaju želju da se prekvalifikuju i nastave da rade taj svoj posao. Ovaj, nadam se da će se i za njih naći neko rješenje. Također, nije mi jasna rečenica u obrazloženju iz Zakona za članove 51. i 55. uspješno rukovođenje predškolskom ustanovom zahtjeva ne samo dobro poznavanje obrazovnog procesa već i dobro edukovanog menadžera. Direktor predškolske ustanove treba biti edukovan za vršenje funkcija menadžera kako bi se njegovo uspješno rukovođenje predškolskom ustanovom odrazilo na rad svih organa i tijela u svim segmentima ob ... oba ... obraz ... na svim segmentima obrazovnog procesa predškolske ustanove. Postavlja se pitanje kako će se provjeravati educiranost iz oblasti menadžerstva? Iako je to jednako važno, zašto profesor predškolskog odgoja bez staža može biti direktor, a osoba sa VSS nivoom obrazovanja društvenog smjera i sa iskustvom 10, 15 godina u struci ne može biti isto direktor? Tako da, ovaj, takvim menadžerima se ne ostavlja dakle ni rok da steknu neku određenu stručnu spremu iz tog ... oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja i to je to. Ovaj, ali s tim ... s tim u vezi Ministarstvo im ne nudi nikakvu pomoć ni prilikom prekvalifikacije. Otprilike po meni ovo je nacrt koji je bez obzira na ove primjedbe koje sam iznijela nama zaista jedan zakon koji nama zaista potreban na nivou kantona. Da li je sad, ovaj, to usklađivanje sa okvirnim zakonom na nivou Bosne i Hercegovine idealno ili nije ne znam. Ove su primjedbe koje sam ja uočila. Možda ih ima još. Nadam se da će u toku javne rasprave ili toga svega zaista iznaći ... iznaći najkvalitetnije rješenje i po ovaj djecu za predškolski ... za ... po djecu tog uzrasta i za sve ... sav kadar koji radi u toj oblasti. Po meni, ovaj, jako alarmantno stanje u situaciji predškolskog obrazovanja. Nedavno sam pročitala podatak da samo 90% djece u Bosni i Hercegovini ima pristup predš ... kvalitetnom predškolskom odgoju i obrazovanju. Ja ne znam zaista, nisam se evo dalje bavila time kakvo je stanje ... kakvo je stanje da preko 90 ... ovaj, nema pristup, ispravljam se ako sam rekla nešto drugo. Je li prošlo? Evo završavam. Dakle, preko 90% djece nema pristup kvalitetnom predškolskom obrazovanju. Ne znam kakvo je stanje u Zeničko-dobojskom kantonu, ali znam, ovaj, da eto nastojat ćemo da to ispravimo. Zahvaljujem.

#### **PREDSJEDAVAJUĆI SKUPŠTINE**

Zahvaljujem zastupnici. Zaključujem raspravu po ovoj tački dnevnog reda.

**STRUČNA SLUŽBA SKUPŠTINE ZDK**